

dichten,
debatteren,
decanteren

PIAZA
PUERTA CERRADA 7

Madrid

4 HO, HO, HOGE KUNST

zo mooi kan
globalisering zijn!

Guernica? Picasso

KONINGEN HEBBEN WE NIET NODIG,
ALLEEN HUN PARKEN

De chic
ligt op straat

5
6
7
8
9
10
11
LIBERTADI!

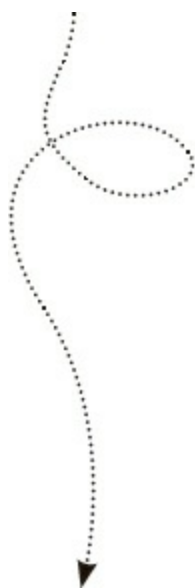
WANDELEN, ZIEN, KOPEN

MET
UITNEEMBARE
KAART

Madrid

Uitgeverij ANWB

Inhoud

Het belangrijkste eerst

Dit is Madrid

Madrid in cijfers

Wat is waar?

Kodakmoment

De straat als vorm van het bestaan

Eten is een cultus

Ruimte voor cultuur

Het kompas van Madrid

15 manieren om je onder te dompelen in de stad

- 1 Levendige pleinen – **het centrum van Madrid**
- 2 Museale middeleeuwen – **Barrio de los Austrias**
- 3 Koninklijk ensemble – **paleis, kathedraal, opera**
- 4 Kroegentocht in de schrijverswijk – **Huertas**
- 5 Kunstmuseum van wereldniveau – **Museo Nacional del Prado**
- 6 Het jonge, bonte Madrid – **Lavapiés**
- 7 Tempel van moderne kunst – **Centro de Arte Reina Sofía**
- 8 Even bijkomen – **stadspark El Retiro**
- 9 De wijk van de noblesse – **Salamanca**
- 10 'Groot' en bedrijvig – **Gran Vía**

11 Leef zoals je je voelt! – **Chueca**

12 Hipsters en rebellen – **Malasaña**

13 Een fietstocht – **Madrid Rio en Matadero Madrid**

14 Zin in grasduinen? – **Op naar Rastro!**

15 Klanken van het zuiden – **Flamenconachten in Madrid**

Museumlandschap van Madrid

In de schaduw van het Prado

Bijzondere kloosters

Het spel met het water

Pauze, even rebooten

Overnachten

Eten en drinken

Winkelen

Uitgaan

Reisinformatie

Hoe zegt u?

Register

Fotoverantwoording

Herinner je je deze nog?

Het belangrijkste eerst

De stad zelf ontdekken

Wanneer 's ochtends de rolluiken van de bars en winkels omhoog ratelen, is het in het centrum nog stil. 's Avonds komt iedereen de huizen uit naar de straten en pleinen: nergens is de Madrileense sfeer intenser dan in de *barrios* van de oude stad. Het mooist is het om doelloos door de straten te dwalen ...

Wat voeten lekker vinden

Hoe lang het wandelen leuk blijft, is ook een kwestie van comfortabele schoenen. De hennepzolen van de Spaanse *alpargatas* doen de voeten in elk geval goed. Ana Ladrón toont in het oeroude Antigua Casa Crespo in de wijk Malasaña wat voeten lekker vinden en waarmee Spanjaarden al eeuwenlang rondlopen.

Muziek voor niets

Op de Puerta del Sol spelen vaak mariachikapellen – en wel zo, dat je blijft staan. Op de Plaza de Oriente, bij het conservatorium, hoor je 's avonds soms een jonge vioolspeelster of een flamencozangeres.

Hotspot van de culturele scene

Bij het woord 'slachthuis' denken de jonge stedelingen eerst aan concerten, films, theater, tentoonstellingen, lezingen, evenementen en festivals. Het ruime complex van Matadero Madrid omvat verscheidene historische hallen aan de rivier en is nu een laboratorium voor kunst en creativiteit. Een fraaie etalage van de jonge Madrileense culturele scene.

Voor theaterliefhebbers

Voor de haastige stadsmens is er een minutentheater. De Madrileense passie voor theater is legendarisch. Natuurlijk, met Lope de Vega hebben ze hun Spaanse Shakespeare. De stukken in het Microteatro por Dinero duren maar een paar minuten. Te komisch! Zelfs als je er niets van verstaat.

Wat Madrilenen beweegt

Vrijwel dagelijks staan er demonstranten op de centrale Puerta del Sol – ze protesteren tegen ontslagen en werkloosheid, de banken en de politiek. Maar in het laatste weekend van oktober blaten hier duizenden schapen. En dat vanwege een koninklijk recht om de historische schapendrift Cañada Real te mogen gebruiken. Deze leidt al sinds de middeleeuwen door Madrid. Een bijzonder contrast met de juwelierswinkels, fraaie gebouwen en banken.

Olivia verwent je!

Olivia te cuida – en nog wel in haar woonkamerrestaurant in Chueca. In een zeer intieme sfeer zitten de gasten in deze kleine ruimte dicht op elkaar en eten ze wat de pot schaft. Reserveren is vereist (via Facebook).

Madrid en het geluk

Wanneer je een lot van de Spaanse loterij koopt bij doña Manolita, stijgen de kansen op geluk aanzienlijk, denken de aan de lotto verslaafde Madrilenen. Ze staan vaak in lange rijen voor de kiosk in de Calle del Carmen. Vooral in december, want dan worden er loten verkocht voor de kerstloterij.

Dat uitzicht over de stad

Een sundowner op het fraaie dakterras van Círculo de Bellas Artes – dat is fantastisch! Helemaal boven vanaf het belle-époquegebouw aan de Calle de Alcalá heb je een schitterend uitzicht over de Gran Vía en de rest van stad in noordelijke richting. Bijzonder indrukwekkend tegen zonsondergang.

Het liefst ontmoeten we elkaar in de bars van Lavapiés. Daar hebben we ooit in een flat samengewoond. Manuel loopt bijna dagelijks door de stad. Hij is freelance journalist en houdt alle veranderingen goed in de gaten.

Vragen? Ideeën?

Laat het ons weten! Ons adres bij de ANWB:

@ anwbmedia@anwb.nl

Dit is Madrid

Het mooie aan een stedentrip is het ervaren van een ander levensgevoel, een andere manier om het bestaan vorm te geven – inspiratie, magie! Madrid is daarvoor een ideale plek. Je gaat de straat op en zit er middenin, duikt het mediterrane leven in en het tintelende concert van Iberisch temperament. Want een groot deel van het dagelijkse leven, inclusief luidruchtige en vrolijke gezelligheid, speelt zich dankzij het klimaat buiten af – in de straten, op de pleinen, in de talloze bars en tavernes. Uitgaan doet hier iedereen. Ondanks de crisis...

Een les in solidariteit en tolerantie

Ja, de financiële crisis heeft de Spanjaarden geraakt. De door Brussel gedicteerde bezuinigingen, loonkortingen, belastingverhogingen, werkloosheid of 'wurgcontracten' – men sleept zich van de ene baan naar de andere – zijn voor veel Madrilenen direct voelbaar. Sommigen moeten met € 1000 in de maand zien uit te komen, met grootstedelijke huurprijzen. Maar het gemeenschappelijke uitgaan laat men zich niet ontnemen. Familie en vrienden helpen elkaar, zelfs voor een avond.

Toch is van neonationalistische tendenzen, zoals elders in Europa, niets te bespeuren. Eerder zie je hier een 'gezonde' portie anarchisme. Schelden op buitenlanders en migranten? Niets van te merken. Heimwee naar een sterke staat? Niet weer! Liever meer soevereiniteit voor regio's. Afkeer van Europa? Onmogelijk!

Al sinds de industrialisatie geldt Madrid als 'stad van de open armen'. Uit heel Spanje trokken arme bewoners van het platteland hiernaartoe. Het hele scala aan Spaanse regio's, van het 'Keltische' Galicië in het noordwesten tot de 'Afrikaanse' voorpost Andalusië in het zuiden, groeide in Madrid samen. Het werd de smeltkroes van Spanje. En het liet iedereen leven zoals hij wil. Nu geldt de mentaliteit van de stad evenzeer tegenover gays of lhbt-paren als immigranten uit Noord-Afrika, Roemenië of Zuid-Amerika.

Cultureel geraffineerd en creatief

Misschien zijn het juist deze openheid en tolerantie die een jonge culturele scene de wind in de rug geven. Creatievelingen en kunstenaars uit het hele land trekken naar de metropool. Ze is de referentie bij uitstek voor zaken als kunst en

cultuur, design, fotografie, schilderkunst, muziek, flamenco, film en theater. Ze is de plaats van de grote modeacademies – en van de gastronomische excellentie en culinaire experimenten. Hier vind je de meeste culturele centra, de beste tentoonstellingen en de hoogste concentratie aan galeries. Avant-gardistische kunsttrends ontstaan in de creatieve centra van Madrid.

Veel jonge mensen die zichzelf tot de alternatieve scene rekenen, proberen in Madrid met kleine winkels en creatieve ideeën voet aan de grond te krijgen. Ze bieden inmiddels een echt alternatief voor het shoppen in de grote warenhuizen of bij de gevestigde chique markten. Op kleine schaal worden mode en accessoires, designartikelen en kunstobjecten aangeboden – de jonge scene in New York en Londen vormde de inspiratie. Zo vindt een fantastische heropleving plaats van de oude stad, waar de ene na de andere ouderwetse winkel moest sluiten.

Lekker zitten of door? Op de Madrileense pleinen – hier op de Plaza de San Ildefonso in Malasaña – geniet iedereen van het leven en de lichtheid van het bestaan. Kunst en cultuur? Misschien later...

De stad van de grootste kunst

De stadsboulevard Paseo del Prado is het adres van de belangrijkste musea van het land, waartoe het Prado, het Centro de Arte Reina Sofía en het Thyssen-Bornemisza museum behoren. Hij staat ook bekend als 'kunstboulevard', Paseo del Arte, en terecht! Maar de Spaanse metropool heeft nog veel meer te bieden. Zo zijn er de pompeuze stadspaleizen, door edelen en kooplieden ooit gefinancierd met zilver en goud uit de Spaanse koloniën, en de prachtige barokke kloosters en kerken, die in de Gouden Eeuw aan het eind van de 16e en

begin van de 17e eeuw door het hof en de adel van kunst en kostbaarheden werden voorzien.

Laat je gewoon meedrijven

Dat moet je vooral doen in de wijken van de oude stad, in de opgeknapte stegen rond de historische Plaza Mayor of in de sobere *barrios* als Lavapiés of Malasaña, de schrijverswijk Huertas of in Chueca. Traditioneel waren dit de wijken van de eenvoudige mensen en tot op heden worden ze gekenmerkt door historische gebouwen in plaats van luxewoningen. Hier wandel je in het voetspoor van grote dichters, architecten en kunstenaars. Doe als de Madrilenen: trek 's avonds van tapasbar naar tapasbar, ervaar de Spaans-Andalusische ziel bij flamenco, ontdek het jonge, moderne, creatieve Madrid!

Madrid in cijfers

0

Vanaf de nul in het plaveisel van de Puerta del Sol worden de kilometers aangegeven op alle nationale wegen.

7

sterren omgeven in het Madrileense wapen de beer. Een verwijzing naar het sterrenbeeld de Grote Beer.

12

druiven eet iedere Madrileen op de twaalf klokslagen met oudejaarsavond. Dat brengt twaalf maanden geluk.

14,2

procent bedraagt de werkloosheid in 2017 in Madrid (in Spanje: 18,6 procent eind 2016).

655

meter boven zeeniveau ligt Madrid. Na Andorra is dit de hoogstegelegen hoofdstad van Europa.

4300

demonstraties vonden in het crisisjaar 2013 plaats in Madrid. Momenteel zijn het er nog een paar honderd per jaar.

9788

bars en restaurants telt deze uitgaansstad, dus één etablissement per 323 inwoners.

78.000

studenten heeft de Universidad Complutense – een van de grootste universiteiten van Europa.

396.889

mensen met een migratieachtergrond wonen er begin 2017 in Madrid, dat is 8,16 procent van de bevolking.

3.165.883

inwoners telt Madrid. Iets meer dan Rome.

7.600.000

entreekaarten kochten bezoekers in 2016 voor de musea Centro de Arte Reina Sofía (3,6 mil.), Prado (3 mil.) en Thyssen-Bornemisza (1 mil.).

22.000.000

koppen Spaanse chocolademelk (chocolate) schenkt Chocolateria de San Ginés per jaar. Naar eigen schatting. Het kunnen er ook 10.000 meer zijn.

1.200.000
bezoekers per jaar gaan naar de wedstrijden van Real Madrid.

Wat is waar?

Sinds de Habsburgse Filips II, die ooit het grootste rijk op aarde regeerde, in 1556 zijn koningszetel naar het toenmalige dorp Madrid verplaatste, is het enorm gegroeid – in quasi concentrische cirkels en nu nog steeds herkenbare stadia van stadsuitbreiding.

De wijk van de Habsburgers

De **Barrio de los Austrias** (M B-D 5/6), de wijk van de Habsburgers, is de kern van Madrid. Hij strekt zich van het **paleis** (M B/C 5/6) in oostelijke richting uit tot de **Puerta del Sol** (M D/E 5), waar vroeger de stadsmuren met de gelijknamige poort het oude dorp begrepsden. Het hart van de middeleeuwse stad is de **Plaza Mayor** (M D 6); de parallelstraten **Cava Baja** en **Cava Alta** tonen nog het verloop van een voormalige stadsgracht (M C/D 6/7). Eigenlijk is Madrid ouder: het werd gesticht door Arabieren, die van Andalusië naar het noorden waren opgetrokken. De opvallende resten van de nederzetting liggen ten zuiden van de kathedraal.

Madrids oude *barrios* en hun namen: **Malasaña**, de straten rond de **Plaza del Dos de Mayo** (M D 3), is een overwegend door hipsters bezochte scene- en uitgaanswijk. Ook het aangrenzende **Chueca** straalt nog veel gezelligheid uit. De omgeving rond de **Plaza de Chueca** (M E 4) is een centrum van de gayscene. In de **Barrio de las Letras** (schrijverswijk), ook wel **Huertas** genoemd, woonden in de Gouden Eeuw de grote dichters van Spanje. Hier vind je bijzonder veel sfeervolle oude tavernes. De **Plaza de Santa Ana** (M E 6) met zijn *cerveceras* is het ontmoetingspunt van het uitgaanspubliek. De wijk rond de **Plaza de Lavapiés** (M E 7) behoort toe aan de jonge alternatieven van Madrid en is tegelijk een kleurrijke migrantenwijk: Aziaten, Marokkanen, Afrikanen en latino's karakteriseren de multiculturele scene.

De oude stad

De historisch gegroeide wijken rond de Barrio de los Austrias zijn op de stadsplattegrond te herkennen aan de onregelmatige stegen. Het waren de kwartieren van de eenvoudige mensen en ook tegenwoordig vind je hier nauwelijks luxewoningen. Wel zijn de bestaande woningen inmiddels grondig gerenoveerd. Het gevolg: de gentrificatie begint aan te dringen. Met de richting van de klok mee heten de wijken Universidad, Centro, Justicia, Cortes en Embajadores. Maar iedereen noemt de *barrios* of woonwijken gewoon Malasaña, Chueca, Huertas respectievelijk Barrio de las Letras en Lavapiés of (ernaast) La Latina.

De grote boulevards

Het hart van de stad is het plein **Puerta del Sol** (M D/E 5) midden in het historische centrum. Het is een verkeersknooppunt van de metrolijnen, waarvan de tunnels dagelijks honderdduizenden mensen uitspuwen die gehaast naar de omliggende straten met kantoorgebouwen stromen. Vanaf het plein buigt een grote stadsboulevard af, de **Calle de Alcalá** (M E 5), een gebied van banken en luxehotels, met fraaie belle-époquearchitectuur. Een tweede stadsboulevard, die aan het begin van de 20e eeuw een bres door de dichtbebouwde oude stad sloeg, is de **Gran Vía** (M C-E 4/5). Waar de twee boulevards elkaar treffen, staat een monumentaal gebouw, waar met grote letters valt te lezen wat de architecten en investeerders hier destijds wilden: **Metrópolis**.

Kunstboulevard en Castellana

De **Paseo del Prado** (M E 5-7), met het Prado- en Thyssenmuseum naast het Centro de Arte Reina Sofía, draagt met recht de naam kunstboulevard. In vrijwel geen enkele andere Europese stad vind je een vergelijkbare concentratie aan kunst op zo'n klein oppervlak. Als noord-zuidas doorsnijdt de stratencombinatie Paseo del Prado-Paseo de Recoletos-Paseo de la Castellana de stad. Langs de twaalf rijstroken tellende **Castellana** (M G 1-3) in noordelijke richting is de ontwikkeling van de architectuur van de jaren 50 tot de dag van vandaag goed te zien. De nieuwste glazen torens staan aan de andere kant van de Plaza de Castilla: het hoogbouwcomplex **Cuatro Torres Business Area** (CTBA), waarvan de torens bij aankomst al vanuit het vliegtuig zijn te zien.

Herenhuizen en haute couture

De nieuwere wijken van Madrid trokken sinds het begin van de 20e eeuw de kapitaalkrachtige inwoners. Vooral **Salamanca** (M G-J 1-5) met zijn sierlijke, meerdere verdiepingen tellende herenhuizen, representeert het Madrid van de late 19e en begin 20e eeuw, en toont de hoge levensstandaard van de adel en bourgeoisie. Een bijzonder straat is de **Calle de Serrano** vanwege zijn concentratie aan haute couturiers en Spaanse modeontwerpers.

Nieuwbouw aan de rivier de Manzanares

Een van de jongste stedenbouwkundige projecten, **Madrid Río** (M A 5-8), omvat het herstel van het Madrileense rivierenlandschap als recreatiegebied. Een grote winst, want zo lijkt ook het uitgestrekte koninklijke jachtdomein op de andere oever van de rivier dichter bij de stad.

Kodakmoment

De straat als vorm van het bestaan

In de buitenlucht is het heerlijk genieten. Daar vind je lucht en licht en mensen. Daarom is Madrid van 's morgens vroeg tot 's morgen vroeg geopend. Tussen de golven van hectische activiteiten op straten en pleinen, en de rustiger uren van de dag leeft de stad haar ritme. Tijd voor een praatje in een straat als hier in de schrijverswijk bij de Plaza de Santa Ana is er altijd. De straat als vorm van het bestaan en als school van het leven – met deze oneindige openheid steken de Madrilenen iedereen aan.

Eten is een cultus

Ach. Wat een mooi bord, maar... helemaal niets erop? Godzijdank heeft deze kleine toneelscène niets te maken met wat je van Madrid verwacht: gevulde borden. Met alles wat maag, hart en ziel begeren. Culinaire klassiekers, hogere kookkunst, tapas en daarbij natuurlijk de beste Spaanse wijnen. Eten is essentieel in deze stad. Iedereen praat erover, steeds met het meeste respect, alsof het over de belangrijkste vorm van schone kunsten gaat. Je zult het zelf beleven: Madrid bestaat vooral uit markten, restaurants, gastrobars, tavernes, bodegas, bars en terrassen. Gastronomie in alle denkbare varianten, van lokaal en traditioneel tot experimenteel, internationaal en universeel. Dus: aan tafel en aan de toog en altijd naar de borden kijken!

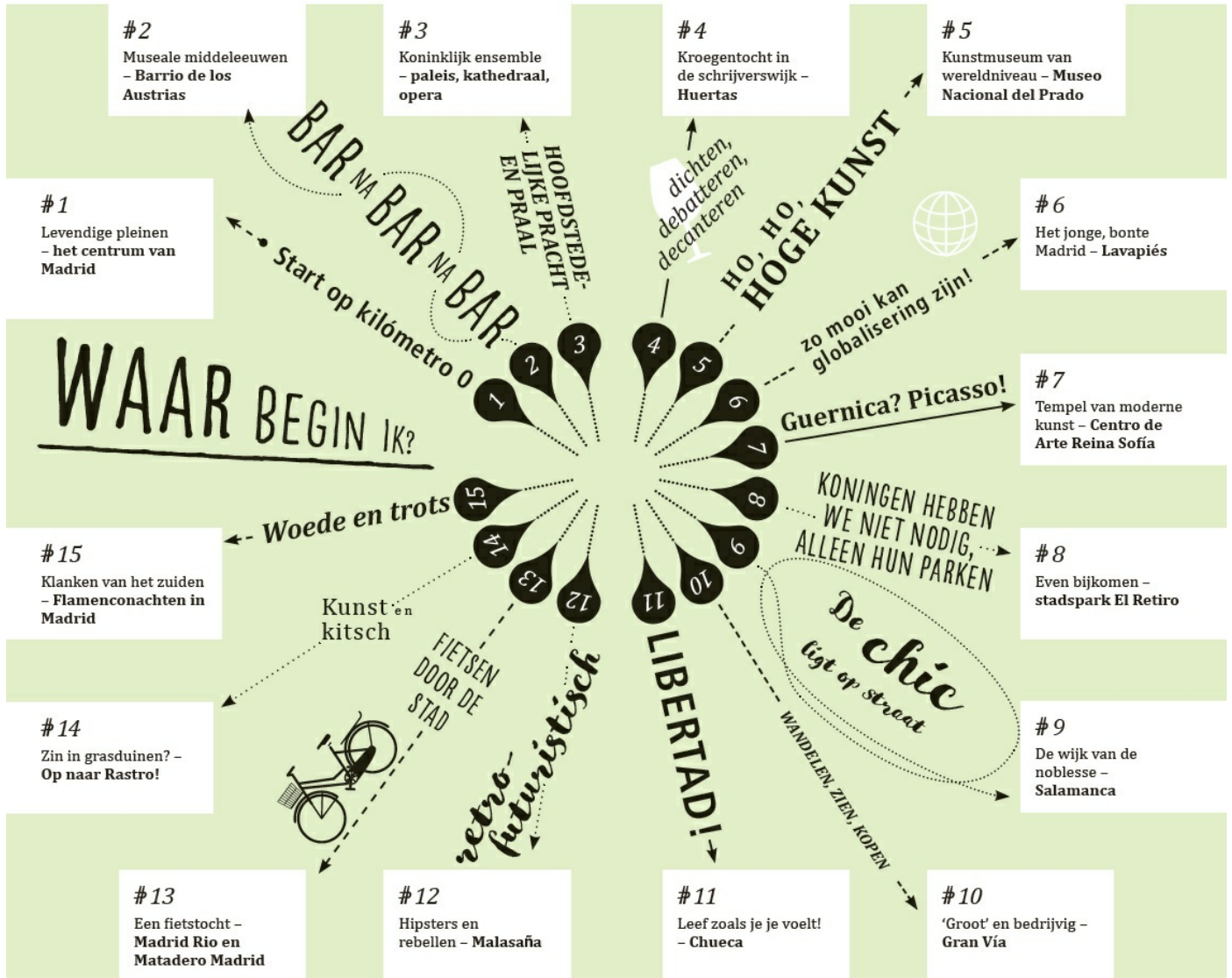

Ruimte voor cultuur

De mens heeft ook geestelijke voeding nodig, cultuur in alle facetten en expressievormen. Alternatieve podia, literaire cafés, jonge galeries of streetart in de stedelijke ruimte. Tot de grote centra van het Madrileense culturele leven behoren het Matadero Madrid, Conde Duque, CentroCentro en La Tabacalera: ze zullen je verrassen met spannende tentoonstellingen, concerten, films, toneel of lezingen. Aan de andere kant van het spectrum van de wereldberoemde kunstmusea aan de Paseo del Prado voeden zij de ziel van de stad.

Het kompas van Madrid

1

Levendige pleinen – **het centrum van Madrid**

Daar zijn ze, die stedelijke energie, het vibreren van de lucht, puur levensgevoel. Zoals de hartslagen van de stad, soms sneller en opgewonden, dan rustig en gelijkmatig ... De Madrileense pleinen zijn knooppunten van het leven.

Voor een goede indruk van Madrid ga je naar de Puerta del Sol en de Plaza Mayor. Sol, zo noemen de stedelingen kortweg hun zonnepoortplein, het drukke middelpunt van de stad. Op een steenworp afstand ligt de middeleeuwse tegenhanger: een van de mooiste pleinen van heel Spanje.

Een gezellig plein met knusse cafés en bars? Fout! Op de Puerta del Sol is iedereen in beweging en is altijd wat te doen. Straatmuzikanten, clowns, verkopers, demonstranten en de lokale politie dragen allemaal hun steentje bij.

Veel drukte: het plein van de zonnepoort

Je kent het zeker uit de media, uit het televisiejournaal, en wel als plein van protesten. Dit was de ontmoetingsplaats van de beweging 15-M, die hier voor het eerst op 15 mei 2011 bijeenkwam. Dat de politiek op de Puerta del Sol centraal staat, heeft een traditie. Hier werd in 1873 de republiek uitgeroepen, de eerste, toen in 1931 de tweede, om na een gruwelijke burgeroorlog en een vreselijke dictatuur toch weer in de monarchie te eindigen. Nu is de Puerta del Sol het doel van alle demonstraties. Aandacht is hier gegarandeerd. Stel je maar voor: dagelijks passeren ongeveer een half miljoen mensen het plein.

Bij het woord Sol denken Madrilenen echter niet eerst aan politiek en protest, maar aan het metrostation. Uit de tunnels stromen ononderbroken dichte mensenmassa's. Velen hebben haast en letten nauwelijks op de mooie, in vanillegeel geschilderde gebouwen uit de 19e eeuw. Alleen het postkantoor met de markante klokkentoren is ouder. Het **Casa de Correos** ¹ is de zetel van de regionale regering, de Comunidad de Madrid, en wordt daarom goed bewaakt. In het plaveisel voor het gebouw toont een metalen plaquette de kilometer nul (kilómetro 0) voor alle Spaanse nationale wegen.

Spanje werd in 2011 hard getroffen door de **financiële crisis** en sindsdien heeft één op de twee jongeren geen baan om zelf in zijn levensonderhoud te voorzien. De beweging 15-M of Beweging van de Verontwaardigden laat op de Puerta del Sol luid horen wat ze van de banken, economische en sociale politiek en corrupte politici vindt. De protestbeweging bundelt veel Spanjaarden in de nieuwe partij Podemos, die door professor in de economie Pablo Iglesias wordt geleid.

Geschiedenis en oriëntatiepunt

Het plein is genoemd naar de zonnepoort, die echter samen met de middeleeuwse stadsmuur werd gesloopt. Deze lag overigens onder het huidige pleinniveau – dat wordt duidelijk als je aan de oostkant onder de halfronde glasconstructie afdalt naar het onderaardse metrostation. Hier werden muurresten van de **Iglesia del Buen Suceso** ² (Kerk van Goed Succes) uit de 16e eeuw blootgelegd. Ze zijn niet spectaculair, maar laten zien hoe zeer Madrid in de loop der eeuwen in hoogte is toegenomen.

Een beresterke foto! Voor 'El Oso y el Madroño' wordt de ene selfie na de andere gemaakt. De beer (oso) eet de vruchten van de aardbeienboom (madroño). Het is lang geleden dat beide nog in de omgeving van Madrid te vinden waren.

Het plein kent een paar oriëntatiepunten. De gietijzeren **beer (El Oso)** ³ bij de ingang naar de Calle de Alcalá is het wapendier van de stad – overigens wijzen de Madrileense feministen erop dat het eigenlijk om een berin gaat. Hoog te paard boven de Puerta del Sol troont **koning Carlos III** ⁴, die ook graag als beste burgemeester van Madrid wordt gezien (alleen de socialistische Enrique Tierno Galván was nog geliefder; misschien vanwege zijn aardige radio-ochtendboodschappen voor de stedelingen, zoals: lieve mensen, laat uw afval toch niet gewoon op straat vallen, maar doe het in de afvalbak, dan voelen we ons fijner met elkaar'). Carlos III was meer op jacht dan in de stad en het waren dan ook eerder zijn ministers die Madrid met ziekenhuizen en de kunstboulevard Paseo del Prado gelukkig maakten. Om de inschriften op de sokkel te kunnen lezen, moet je er meerdere keren in een cirkel omheen lopen, vandaar dat deze ook wel *tornillo* (schroef) wordt genoemd. En dan is er ook nog de warmbloedige, marmewitte **Mariblanca** ⁵, die waarschijnlijk een Venus of Diana moet voorstellen. Wanneer de Madrileense prostituees demonstreren, verzamelen ze zich het liefst voor de witte Marie ...

Daar rijdt hij nog steeds door de stad, de 'Fransenkoning' Carlos III. Zijn hervormingen waren

aanvankelijk niet geliefd en toen hij de Madrilenen de sombrero verbood, kwam het zelfs tot een bloedige revolte, de Hoedopstand.

Achter tralies troont in het midden van de Plaza Mayor het **ruiterstandbeeld van Felipe III** 6. Achter tralies? Moet het volk tegen de koning worden beschermd of omgekeerd? Wie zal het zeggen? In elk geval dankt Madrid aan deze man zijn mooiste *plaza*. De mensen hielden niet altijd van het monument, dat in 1616 in Florence werd gegoten. Eenmaal was er zelfs een aanslag op de koning, dat was tijdens de Tweede Republiek. Iemand had toen een explosief in de paardenmond gestopt. En daarbij bleek dat het dier in de loop der eeuwen talloze vogels had ingeslikt. Ondertussen zit de koning op een paard met gesloten mond en zelf zegt hij ook al een tijdje niets meer.

Madrid open-air sinds vijfhonderd jaar

Alle bezoekers trekken naar de **Plaza Mayor**, Madrids middeleeuwse stadsplein, en niemand ontkomt eraan. De korte **Calle de la Sal** met oude zilverambachtslieden en horlogemakers herinnert aan oude tijden. Sinds 1880 worden op nr. 2 uurwerken gerepareerd. Grappig is de kleine pop, de horlogemaker boven aan de gevel, die elk kwartier in beweging komt, waarbij Madrileense volksliedjes worden gespeeld. In de **Calle Postas** zijn veel souvenirwinkels.

Om het plein rustig te bewonderen, kun je het beste een kopje koffie drinken op een van de prijzige **terrassen**. Ook nu nog doet het plein dienst als openluchtpodium voor zomerconcerten en stadsfeesten. Iedere zondagochtend komen de postzegel- en muntenverzamelaars samen onder de bogen. Schilders en karikaturisten maken binnen een handomdraai een zeer individueel portret. En wanneer er in Madrid weer eens een internationale voetbalwedstrijd wordt gespeeld, bezetten de fans van de gastploeg het plein. In de adventstijd is het de achtergrond voor een kerstmarkt.

INFO EN OPENINGSTIJDEN

Toeristenbureau: Plaza Mayor 27, tel. 914 54 44 10, dag. 9.30-20.30 uur, openbare wifi

ETEN EN DRINKEN

Het in 1894 geopende **La Mallorquina** 1 (Puerta del Sol, 8, www.pasteriamallorquina.es, dag. 8.30-21.15 uur) behoort tot de iconen van de Madrileense cafés en lunchrooms. Aan de taarten in de etalage valt bijna niet te ontsnappen. De bonbons en taarten van de in 1855 gestichte **Pastelería El Riojano** 2 (Mayor 10, www.confiteriaelriojano.com, dag. ca. 10/10.30-14, 17.30-20.30/21 uur, in de zomer zo., feestdagen gesloten) kun je ook ter plaatse proeven. Overheerlijke caloriebommen!

TWEE LEUKE WINKELTJES

Voorbij de poort naar de Calle de Toledo ligt rechts een origineel oud winkeltje. Bij **Alpargatería Casa Hernanz** 1 kun je terecht voor *alpargatas* (espadrilles, touwschoenen) in alle kleuren en maten vanaf € 6 per paar

(www.alpargateriahernanz.com, ma.-vr. 9-13.30, 16.30-20, za. 10-14 uur). Soms staan de mensen hier in een wachtrij tot aan de straat.

Een paradijs voor liefhebbers van Spaans handwerk is **El Arco Artesanía** 2 (Plaza Mayor 9, dag. 11-21/23 uur) onder de poort in de zuidwesthoek van het plein. In deze leuke winkeltjes vind je sieraden, aardewerk, textiel, tassen en nog veel meer. Veel stukken zijn exclusief vervaardigd door kunstenaars en ontwerpers.

Uitneembare kaart 2, D–E 5-6 | Metro L1, L2, L3, Sol

De Plaza Mayor was van oudsher het decor voor heiligverklaringen en stierengevechten, voor ruitertoernooien en toneelopvoeringen en voor zittingen van de Inquisitie en executies. De laatste terechtstelling vond hier plaats in de 19e eeuw. Dit soort spektakels trokken wel vijftigduizend toeschouwers. In 1620 werd de Plaza Mayor met de zaligverklaring van de stadspatroon San Isidro ingewijd. Het ontwerp was geleverd door Juan de Herrera, die voor de Habsburgse koning ook het Escorialpaleis creëerde. Maar in 1790 moest het plein na een verwoestende brand worden gerenoveerd, het huidige aanzien gaat terug op Juan Gómez de Mora.

Misschien wel de kortste straat van Madrid, de Calle de la Escalerilla de Piedra onder de Plaza Mayor.

Is de beroemdste van de negen poorten tot de Plaza Mayor een poort of een straat? Op een muur van de **Arco de Cuchilleros** , vanwaar een trap naar de Calle de Cuchilleros voert, staat: 'Calle de la Escalerilla de Piedra', en daarom zou de korte trap een straat zijn. Maar dan ook wel een piepkleine. Toch nog altijd groot genoeg om het adres van een taverne te zijn: **Las Cuevas de Luis Candelas**. De naam herinnert aan Madrids beroemdste – en populairste – crimineel uit de 19e eeuw. Hij werd in Lavapiés geboren, beroofde de rijken en gaf aan de armen. Zo was het goed, zij het niet voor de autoriteiten.

De koninklijke loge

Schilderachtig is het plein van 120 x 100 m omsloten door negen poorten. Om een idee van het complex te krijgen, is het de moeite waard om eenmaal door elke poort te gaan.

Het Bakkershuis, het **Casa de la Panadería** , uit 1672, is het oudste gebouw. Van hieruit hadden de Habsburgse koningen bij feesten en schouwspelen het beste uitzicht op het plein. De torens met hun spitse daken zijn een typisch kenmerk van veel representatieve gebouwen van de Habsburgers, dat vind je vaker in Madrid. Carlos Franco vernieuwde in 1992 de frescoschildering op de façade, die het mythologische huwelijk tussen aarde en water verbeeldt. In het gebouw bevindt zich het toeristenbureau van Madrid. Ertegenover ligt als een soort tweelinggebouw het Slagershuis, het **Casa de la Carnicería** .

Souvenirs, souvenirs

Onder de arcaden reiken de restaurants en winkels zich aaneen. De oude traditionele winkels zijn grotendeels verdwenen, met uitzondering van een paar munten- en postzegelspecialisten. Gebleven zijn de winkelgevels van hout, vaak

Baskisch rood of jagergroen geschilderd, ook wanneer erachter alleen souvenirs worden verkocht.